

Трансформація політичних партій за умов електронної демократії

Константин Харко, студент^і (ORCID 0009-0007-2525-644X),

Київський національний університет будівництва та архітектури, проспект Повітряних Сил, 31, Київ, Україна, 03037

АНОТАЦІЯ

Дослідження впливу електронної демократії на трансформацію політичних партій. У світі, де цифрові технології стрімко змінюють політичну участь, партії змушені адаптуватися до нових умов. Важливі аспекти цієї трансформації включають активне використання онлайн-платформ для комунікації з виборцями, а також зміни у стратегіях мобілізації підтримки та формуванні політичних програм. Роль таких інструментів, як соціальні мережі, електронне голосування та платформи для петицій, стає ключовою у процесі модернізації партійної діяльності. Важливим прикладом успішної імплементації електронної демократії є досвід Естонії з її цифровими сервісами, що сприяють активній участі громадян у політичному процесі. Окрім можливостей, ця трансформація несе певні виклики, такі як питання соціальних мереж та маніпуляцій. Майбутнє електронної демократії передбачає інтеграцію цифрових механізмів у політичну систему, що сприятиме демократизації суспільства та підвищенню прозорості державного управління.

Ключові слова: Електронна демократія, політичні партії, цифрові технології, онлайн-платформи, соціальні мережі, електронне голосування, мобілізація підтримки, маніпуляції, цифровізація, державне управління.

1. ВСТУП

Трансформація політичних партій в рамках електронної демократії є актуальною темою, оскільки цифрові технології значно змінили традиційну політичну участь і механізми впливу на владу. Запровадження електронних демократичних елементів, таких як онлайн-голосування, електронні петиції та участь у публічних обговореннях через Інтернет, вплинуло на функціонування політичних партій кількома ключовими напрямками. Зміна ролі політичних партій в комунікативному аспекті. Замість традиційних методів збору підтримки через офлайн-мережі, партії активно використовують соціальні мережі та інші онлайн-платформи для взаємодії з виборцями, поширення ідей та мобілізації підтримки. Розширення участі громадян, але це дає й певні виклики та загрози. Це питання стає дедалі важливішим у контексті демократизації суспільства, зростання ролі громадян у прийнятті політичних рішень, а також зміни традиційних форм політичної участі.

2. МЕТА

Дослідити як електронні технології впливають на стратегії політичних партій. Це також включає аналіз змін у взаємодії партій з виборцями, формування політичних програм, а також нових механізмів участі громадян у політичних процесах. Окрема увага приділяється вивченню ролі соціальних мереж, онлайн-платформ і технологій для голосування у трансформації партійної системи.

3. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

«Електронна демократія - форма суспільних відносин, за якої громадяни та організації залучаються до державотворення та державного управління, а також до місцевого самоуправління шляхом широкого застосування інформаційно-комунікаційних технологій» [1].

Е-демократія потрібна для підтримання як демократичних принципів так і для кращого зв'язку та комунікації влади та суспільства. Тут фігурують 4 основні принципи:

1. Прозорість: онлайн-доступ громадян до публічної інформації;
2. Підзвітність: реагування влади на електронні звернення і запити громадян щодо політичної та громадської діяльності;
3. Електронна участь: пряме залучення населення до громадського життя, врахування поглядів кожного громадянина на політичну ситуацію;
4. Громадянська освіта: інформування громадськості про права та можливості, способи участі у громадському житті [2].

У сучасному інформаційному суспільстві, де інформаційні потоки значно прискорюються, змінюється структура інформації та зростає роль соціальних медіа, що об'єднують громадян, політичні групи та державу. Поширення інформаційно-комунікаційних технологій у різних сферах, включаючи політичну, вимагає глибшого дослідження процесу цифровізації політики та його особливостей. Цифровізація не лише трансформувала суспільство, економіку та право, але й відкриває нові виміри політичних відносин. Тому нині політичні партії вимушені пристосовуватися до нових умов, тобто до нового поля діяльності. Будуть потрібні і нові спеціалісти для штабу партії, бо без актуалізації під нинішній час конкуренти легко можуть перехопити ініціативу освоївши цю частину електорату.

По-перше, ІКТ дозволяють мати доступ до найважливішої інформації уряду.

По-друге, електронні міські зібрання можуть створити необхідні зв'язки між громадськістю та владою для обговорення політичних питань і створити нове почуття спільності серед електорату.

По-третє, за допомоги ІКТ операційні та організаційні витрати можуть знижуватися, а громадянське суспільство посилюватися [3].

Чудовим прикладом реалізованої ідеї е-демократії є Естонія. Так в Естонії ще у 1997 році започаткували проєкт Tiigrihüpe (Тигровий стрибок). Стрибок тигра — естонський державний проєкт, в рамках якого великі об'єми інвестицій було спрямовано на розширення комп'ютерно-обчислювальних потужностей та розвиток електронних

мереж обміну даними, з особливим акцентом на поліпшення освітньої інфраструктури [4].

Він передбачав забезпечення комп'ютерами та доступом до інтернету шкіл, а також навчання цифрових навичок для вчителів. Це стало можливим завдяки попередньому досвіду цифровізації освітніх установ та підвищенню рівня технічної грамотності населення. Досвід і технології, отримані під час реалізації проекту "Стрибок тигра", лягли в основу ширшої ініціативи "e-Естонія". Це включало створення цифрових ідентифікаційних систем для громадян, інтеграцію державних баз даних, а також впровадження повністю електронного документообігу в державному управлінні. З 2005 року кожен громадянин Естонії має можливість проголосувати в електронному вигляді. Використовуючи посвідчення особи або мобільний ідентифікатор, виборці можуть голосувати з дому або навіть під час подорожі за кордоном [5].

У 2005 році Естонія стала першою країною, яка запропонувала інтернет-голосування на місцевих виборах на національному рівні. 9 317 осіб проголосували онлайн (1,9%) [6].

Партія Реформ (Reformierakond), яка часто виграє вибори в Естонії, активно використовує цифрові технології як на етапі внутрішньої організації, так і у взаємодії з виборцями. В Естонії вже давно працює система електронного голосування (e-voting), і партії пристосувалися до кампаній, орієнтованих на інтернет і соціальні мережі. Цифрова стратегія активно використовує соціальні мережі для мобілізації виборців, а також спеціалізовані платформи для збору зворотного зв'язку від громадян. Це допомагає їм адаптувати свої програми відповідно до громадських потреб. Високий рівень використання цифрових інструментів та прозорість допомогли партії зміцнити свою позицію в електоральному полі. Це досвідчена та найбільша партія Естонії яка не раз займала панівне місце в коаліційних урядах з 1999-2003, 2003-2007, 2007-2011, 2015-2016, 2021- і нині [7].

Електронний застосунок «Дія» вебпортал, розроблений Міністерством цифрової трансформації України. Це новація в аспекті комунікації влади й суспільства який надає різні послуги сьогодні. Основна мета «Дії» полягає в тому, щоб спростити доступ громадян до державних послуг і зробити їх доступними онлайн. Натомість є інші канали комунікації між партіями та виборцями а саме «Telegram». Як відомо, месенджер «Telegram» був створений у 2013 році Павлом Дуровим та його командою. Цей програмний продукт був задуманий як конкурент WhatsApp.

Використання певних можливостей месенджера, зокрема оперативності, публічних коментарів під контентом анонімність, Телеграм можуть використовувати не лише серед журналістів, а й серед інформаційних сервісами, піарниками та політиками. Виходячи з цього ми маємо соціальну мережу яка дає широкі можливості для маніпулювання громадською думкою. А згодом і мобілізації до певних дій, також може застосовуватись чорний піар проти конкурентів. Власник телеграм каналу наприклад якщо власник є членом однієї із партій що може здійснювати таку діяльність спираючись на довіру аудиторії до особи та поширювати дезінформацію.

Тому з кожним днем політичні партії проходять оцифрування комунікації через перехід до активного використання соціальних мереж та інших цифрових каналів для комунікації з виборцями. Освоєння трендів моди та взагалі мережевого контенту дасть змогу політичним

партіям вдало проводити агітаційні процедури. Наприклад застосунок «Дія» в ньому є функція петицій до влади. В цьому аспекті певні політичні партії можуть скористатись цим, а саме мобілізувати своїх виборців на петицію яка буде дотична до завдань чи мети певної політичної партії. З цього виходить що партії матимуть змогу на вплив до політичних рішень через нове інформаційне суспільство.

4. ВИСНОВКИ

Отже, швидкий розвиток електронної демократії створив нові можливості для громадян брати участь у політичному процесі та змінив спосіб державного управління. Партії, які адаптуються до нової реальності цифрового середовища, можуть отримати переваги, розширивши охоплення виборців, залучивши молодих виборців і зменшивши витрати на цифрові платформи, такі як система електронного голосування в Естонії. «Дія» демонструє ефективність використання технологій для підвищення участі громадян у політичному житті. Це змушує партії переглядати свої стратегії, включаючи більше онлайн-спілкування та використання соціальних мереж, що в довгостроковій перспективі може змінити традиційні політичні структури та зробити процеси прийняття рішень більш відкритими та демократичними.

Однак ця зміна приносить як можливості, так і проблеми. Зокрема, такі питання, як кібербезпека, цифрова нерівність і нові виклики у захисті демократичних процесів від маніпуляцій та дезінформації. Політичні партії будуть змушені зосередитися на розвитку цифрових можливостей, залученні нових експертів та оновленні методів роботи.

Список літератури

- [1] Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. № 386-р. Архів оригіналу за 18 вересня 2017. Процитовано 2 вересня 2017 URL: <http://surl.li/fojprj> (дата звернення: 13.09.2024).
- [2] Принципи електронної демократії, Громадський простір URL: <http://surl.li/vgwsiy> (дата звернення: 13.09.2024).
- [3] Концептуальні основи електронної демократії: Зарубіжні теорії та впровадження в Україні. URL: <http://surl.li/ojckht> (дата звернення: 13.09.2024).
- [4] The Internet of Elsewhere: the Emergent Effects of a Wired World URL: <http://surl.li/emenen> Дата звернення (13.09.2024)
- [5] e-Estonia: <http://surl.li/yazwqv> (дата звернення: 13.09.2024).
- [6] Estonia pulls off nationwide Net voting, News.com, October 17, 2005. URL: <http://surl.li/vnixqr> (дата звернення: 13.09.2024).
- [7] Офіційний сайт Партії реформ Естонії. URL: <http://surl.li/pkumdl> (дата звернення: 13.09.2024).

ⁱ Робота виконана під керівництвом д.п.н., проф. Євгена Перегуди.